

PIRJO SIISKONEN
Helsingin yliopisto,
Ruralia-istituutti

Maaseudun uusi aika 10 vuotta

Maaseudun uusi aika -yhdistys täyttää tänä vuonna kymmenen vuotta. Yhdistys perustettiin Ilomantsissa Mekrijärven tutkimusasemalla pidetyn maaseutututkijatapaamisen yhteydessä 20. elokuuta vuonna 1999. Tutkijatapaamisen tunnuslause ”Karjalasta kajahtaa” oli siis myönteisessä mielessä enteellinen.

Samana syksynä 21.10.1999 pidettiin Mikkelissä yhdistyksen järjestäytymiskokous, jossa hyväksyttiin yhdistyksen säännöt, valittiin yhdistykselle hallitus, puheenjohtaja ja sihteeri sekä päätettiin jäsenmaksun suuruudesta. Sääntöehdotuksessa yhdistyksen toiminnan tarkoitus määriteltiin seuraavasti: ”...edistää ja kehittää suomalaista maaseutututkimusta sekä osallistua maaseudun kehittämistä ja maaseutupoliittikkaa koskevaan yhteistyöhön ja yhteiskunnalliseen keskusteluun.” Patentti- ja rekisterihallitus kommentoi sääntöluonnosta ilmoittamalla, että ”aatteellinen tarkoitus saisi olla laajempi”, mutta hyväksyi säännöt ja yhdistyksen rekisteriinsä. 18.4.2000. Vuonna 2007 sääntöjä uudistettiin. Nyt yhdistyksen tarkoitus kuuluu seuraavasti: ”Yhdistyksen tarkoituksena on edistää maaseutututkimusta, tutkijoiden ja kehittäjien vuorovaikutusta ja siten tukea maaseudun kehittämistä osana suomalaista yhteiskuntaa.”

Maaseutututkijoiden yhdistystä ei perustettu hetken mielihohteesta tai Mekrijärvelle kokoon-tuneen 40 tutkijan ja kehittäjän päähänpistosta. Järjestäytymistä edelsi useiden vuosien yhteisölistyminen. Maaseutututkijatapaamisia, ehdittiin vuodesta 1992 järjestää kahdeksan kertaa ennen kun yhdistys syntyi ja Maaseudun uusi aika -lehti ilmestyi kuuden vuoden ajan ennen kuin sen kotipesäksi nimettiin Maaseudun uusi aika -yhdistys.

Tarkastelen seuraavassa suomalaisen maaseutututkimuksen kehitystä ja juonteita ennen maaseutututkijoiden järjestäytymistä. Nostan esille joitakin maaseudun kehittämisen askelluksia, jotka voi nähdä järjestäytyneen yhteistoiminnan välttämättöminä esivaiheina ja mahdollistajina. Lopuksi arvioin hieman Maaseudun uusi aika -yhdistyksen merkitystä suomalaisessa maaseudun kehittämisessä.

Maaseutututkimuksen historialliset juonteet

Voidaan väittää, että suomalaisen maaseutututkimuksen – sellaisena kuin me sen omana aikanamme ja nyt 2000-luvun alkupuolella ymmärrämme – alkujuuret ovat useissa eri tietentraditioissa ja ajassa, jolloin maaseutututkimuksesta ei

vielä puhuttu (kuva 1.). Jo 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alkuvuosikymmeninä tehtiin maaseutuun, maaseudun oloihin ja maaseudun ihmisiin kohdistunutta tutkimusta esim. historiatutkimuksen, sosiaalitaloustilastollisen tutkimuksen tai konkreettisen sosiaalitutkimuksen piirissä. Sotien jälkeen kaikki tutkimus sai uutta vauhtia. Maaseutua tutkittiin vähintään neljän eri tieteenalatradition parissa: humanistiset tieteet, kuten etnologia ja historia, maataloustieteet (kohteena viljelijäperhe tai yhteisö), yhteiskuntatieteet, kuten sosiologia ja neljäntenä maantiede.

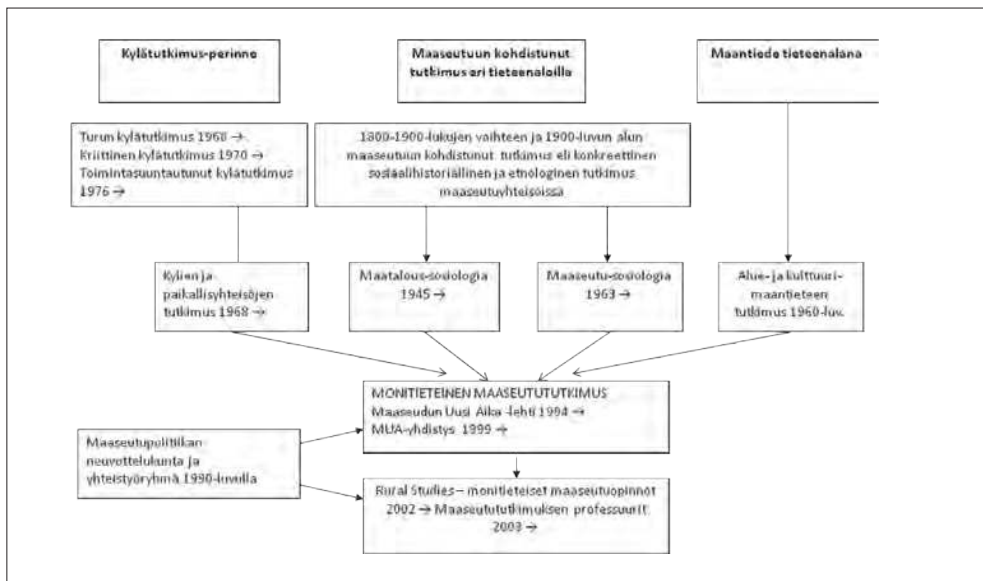
Näistä traditioista kehkeytyi 1970-luvulla suomalainen kylätutkimus. Se puolestaan jakaantui vähintään kolmeen eri koulukuntaan. Turun koulukunta tutki, ”miten kylä on viime vuosikymmenien aikana muuttunut”. Hautamäen koulukunnan Kylätutkimus -76 -hankkeessa taas oli kyse toimintatutkimuksesta, toiminnallisesta kylätutkimuksesta. Se poikkesi sekä lähtökohdiltaan, että tavoitteiltaan Turun koulukunnan etnologispainotteisesta ja kuvailevasta kylätutkimuksesta, mutta myös Joensuun yliopiston Karjalan tutkimuslaitoksen kriittisestä kylätutkimuksesta. Se paineutui 1970-luvulta lähtien kahden pohjoiskarja-

laisen kylän, Sivakan ja Rasinmäen tutkimiseen yhteiskuntatieteellisestä näkökulmasta.

Sotien jälkeen koko yhteiskuntatieteellinen tutkimus uudistui. Erityisesti tutkimusmenetelmät kehittyivät ja tuolloin siirryttiin laajojen survey -aineistojen käyttöön. Myös maaseutuun kohdistunut yhteiskuntatieteellinen tutkimus uudistui. Tutkimuksen erityispiirteenä oli vahva maatalouskeskeisyys. Suuntausta voisi nimittää maataloussosiologiaksi. Tutkimuksen kohteena oli maatalouselinkeino, maatalousväestö tai viljelijäperheet. Kohdetta lähestyttiin kuitenkin yhteiskuntatieteellisestä näkökulmasta ja yhteiskuntatieteiden keinoin.

Sotien jälkeisinä vuosikymmeninä julkaistiin melko paljon maaseutuun kohdistunutta sosiologista tutkimusta, mutta tästäkään tutkimuksesta ei käytetty maaseutututkimuksen nimeä. Juhani Tauriainen on todennut, että ”sellainen erityisala kuin maaseutututkimus oli vielä 1960-luvulla tutkijoiden parissa täysin tuntematon – sentyyppisenä erityisalana kuin sen nyt ymmärämme”. (Tauriainen 1995)

Voitaneen katsoa, että nykyisen maaseutututkimuksen historiajuonteet tulevat ensinnäkin

Kuva 1: Maaseutututkimuksen historialliset juonteet (Siiskonen 2009, 83)

kylätutkimuksesta. Toinen historiajuonne tulee Nils Westermarckin meille tuomasta maatalousosioologisesta tutkimusperinteestä, jossa maataloutta ja maatalousväestöä tarkastellaan ihmisten näkökulmasta. Kolmas historiallinen juonne ulottuu siihen yhteiskuntatieteelliseen maaseutuun kohdistuneeseen tutkimukseen, joka 1960- ja 1970-luvuilla tutki maaseudun oloja, yhteisöjä ja muutosta, mutta ei käyttänyt itsestään maaseutusosiologian nimeä. Neljäs juonne nykyiseen maaseutututkimukseen kulkee maantieteestä ja aluetieteestä.

Maaseutututkimuksen ja –kehittämistoiminnan käännteitä 1970- ja 1980-luvuilla

Maaseudun kehittämistyön historiallisia juonteita tutkittaessa työn alkutekijöiksi voisivat paljastua 1970-luvulla aktivoitunut kylätoiminta, jota vauhditti edellä mainittu toimintasuuntautunut kylätutkimus, mutta myös Helsingissä toimintaa ja vaikuttanut Maaseudun suunnittelun seura tai Suomen ensimmäinen maaseudun erityiskysymyksiä pohtinut komitea Maaseudun kehittämistoimikunta, joka istui vuosina 1981–1984 ja laati kaksi mietintöä.

Vuonna 1972 Helsingissä perustettu Maaseudun suunnittelu -seurasta tuli maaseutuasioita työssään hoitavien ja/tai maaseutukysymyksestä kiinnostuneiden – usein maaseututaustaisten – virkamiesten ja tutkijoiden keskustelufoorumi. Tämä ”keskusteluseura” toimi aktiivisesti 1980-luvun lopulle asti.

Maaseutukysymys askarrutti 1970- ja 1980-lukujen taitteessa myös yliopisto-opettajia ja tutkijoita ja kaivattiin alan oppikirjaa. Suomalainen maaseutu –niminen kirja ilmestyi Vuorelan, Kososen ja Virtasen toimittamana ja Suomen Akatemian rahoittamana vuonna 1983.

Tutkimuksen piirissä tapahtui myös edistymistä ja ensimmäinen askel suomalaisen maaseutututkimuksen integroimiseksi osaksi kansainvälistä maaseutututkimusta tapahtui, kun Suomessa vuonna 1981 järjestettiin ensimmäinen Euroopan maaseutusosiologien, European Society for Rural Sociology (ESRS) -yhdistyksen

kongressi, jonka teemana oli *How rural is our future?* Vuoden 1981 kongressin jälkimaininkina käynnistyi Suomessa keskustelu maaseutusosiologian oppituolin perustamisesta Helsingin yliopistoon, mutta ei johtanut toivottuun tulokseen.

Keskustelu maaseutututkimuksen tarpeesta jatkui Maaseudun suunnittelun seuran piirissä ja sen järjestämissä tilaisuuksissa. Keskustelun seurauksena Suomen Akatemia käynnisti vuonna 1986 Maaseudun elinvoimaisuus -tutkimusohjelman ja useiden rahoittajien ja monien toimijoiden monitieteisen yhteistutkimushankkeen, joka kesti vuoden 1989 loppuun. Ajatus maataloustutkimuksesta irrotetusta maaseutututkimuksesta ymmärrettiin jo erilliseksi tutkimusalaksi ja yhteiskuntatieteilijöidenkin ymmärrettiin olevan lähestyvä maaseutua tutkimuksellisella otteella. Edelleen kuitenkin maaseutututkimusta tekevät yhteiskuntatieteilijät ja maataloustutkijat olivat ”omissa leireissään”, marxilaiset maaseudun tutkijat Karjalan korvessa tai ainelaitoslinnakeissaan. Keskusteluyhteys oli heikko ja paradigmat erilaisia.

Yhteiskunnan voimakas rakennemuutos ja maaseudun aseman suhteellinen heikkeneminen tunnistettiin myös poliittisten päättäjien piirissä. Kaivattiin toimenpiteitä, joilla maaseudun kehitystä voitaisiin kääntää myönteisemmille urille. Valtioneuvosto päätti vuonna 1987 perustaa Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskukset Mikkeliin ja Seinäjoelle ja ne aloittivat toimintansa vuonna 1988. Niiden tehtävänä oli maaseudun elinolojen ja elinkeinojen kehittäminen tutkimuksen, kehittämishanketoiminnan, koulutuksen sekä tietopalvelun avulla. Yhteiskunnallista tilannetta kuvaa keskustusten perustamissuunnitelman (2.12.1987) perustelu: ”On tultu tilanteeseen, jossa maaseudun ongelmat eivät ole ratkaistavissa pelkästään perinteistä maa- ja metsätaloutta kehittämällä”. (Siiskonen 2008, 13)

Maaseutukysymys nousi myös eurooppalaisen keskustelun keskiöön ja Euroopan neuvosto toimeenpani jäsenmaissaan Maaseutukampanjan vuonna 1987. Suomi toteutti Elävä maaseutu -kampanjan v. 1988 ja tällöin erilaiset maaseudun kehittämistoimet ja erityistoimenpiteet, joilla voitaisiin edistää maaseutuyrittäjyyttä nousi-

vat keskusteluun ja esimerkiksi. Kampanja toimi pontimena kansalliselle maaseutupolitiikalle, joka sai alkunsa 1980-luvun lopulla. Ensimmäinen kansallinen maaseutupoliittinen elin oli valtakunnallinen maaseutuprojekti, joka paneutui kansalliseen maaseudun kehittämiseen laaja-alaisesti. Maaseudun kehittämisprojekti päätti käynnistää valtakunnallisen maaseutuelinkeinojen tutkimusohjelman laatimistyön ja tilasi sen vasta perustetuilta Helsingin yliopiston Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskuksilta vuonna 1989.

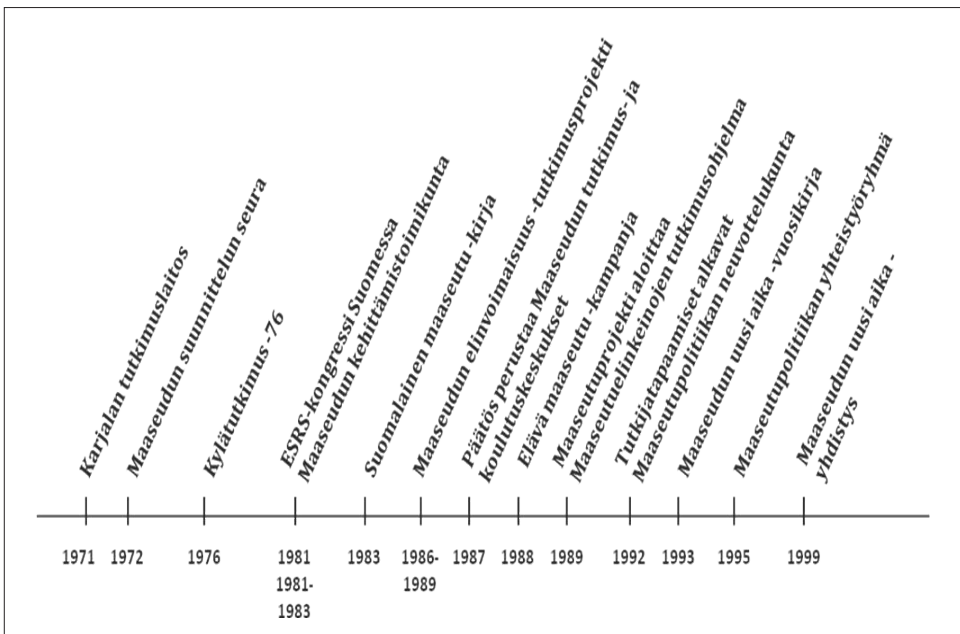
Maaseutuprojekti ryhtyi heti rahoittamaan maaseudun kehittämishankkeita ja maaseutuyrittäjyyttä edistäviä toimenpiteitä. Maaseutuprojekti muuttui Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmäksi, joka alkoi rahoittaa maaseutututkimusta vuonna 1992.

Kaikki edellä mainitut askeleet voidaan nähdä välttämättöminä edellytyksinä sille, että maasa alkoi olla tarvetta maaseudun kehittämisen saralla toimivien tutkijoiden, kehittäjien ja virkamiesten vakiintuneemmalle yhteistyölle. Oli syntynyt uusi ammattikunta, maaseudun kehittäjät. Maaseutukysymyksistä kiinnostuneita nuoria tut-

kijoita alkoi ilmaantua, ja osa sosiologeista ja alue- tai maantieteilijöistä tunnustautui maaseutututkijoiksi. Tarvittiin virkamiehiä ohjailemaan rahojen ja hallinnoimaan politiikan tekoa ja kehittämistyötä. Maatalous- ja aluepolitiikan puristuksesta kaivautui esiin kokonainen uusi politiikan ala, maaseutupolitiikka, kuten Eero Uusitalo on tuoreessa tutkimuksessaan osoittanut (Uusitalo 2009). –Maaseudun uusi aika -yhdistyksen syntyjuuria pohdittaessa ollaan tekemisissä kolmekymmentä vuotta kypsyneen kompostin kanssa.

Tutkijatapaamisten rooli järjestäytymisessä

Voidaan väittää, että järjestäytymisen esiasteen ja varsinaista liittoa edeltävänä ”seurusteluvaiheena” toimivat vuonna 1992 Mikkelistä alkaneet maaseutututkijatapaamiset. Loukeelle oli kokoonnuttu vielä ”kylätutkijatapaamiseen”, mutta jo seuraava tapaaminen vuonna 1993 oli saanut nimen ”Maaseutututkijatapaaminen”. Ensimmäistä kertaa tutkijat, jotka olivat siihen saakka ”heitelleet pilkkakirveitään” tai ”tykittä-

Kuva 2: Maaseutututkimuksen ja maaseudun kehittämisen aikajana

neet omasta bunkkeristaan toisinajattelihoita” koontuivat samaan tapahtumaan, kyläkoululle, latoon ja perunakellariin ja alkoivat keskustella keskenään. Torsti Hyyryläinen on yhdistyksen perustamisvuonna kirjoittamassaan artikkelissa luonnehtinut tutkijatapaamisia seuraavasti: ”Tapaamisista on tullut eräänlainen maaseutututkijoiden ja -kehittäjien epävirallisen yhteisön – aktiivien ja sympatisoijien – vuosittainen yhteisöllisyyden uusintamisen käytäntö”. (Hyyryläinen 1999).

Maaseutututkijatapaamiset:

1992 Mikkeli, Loukee
 1993 Mikkeli
 1994 Sonkajärvi
 1995 Lappajärvi
 1996 Kainuu, Paltamo
 1997 Utö
 1998 Kaustinen
 1999 Ilomantsi, Mekrijärvi: yhdistys perustetaan
 2000 Mikkeli, Otava
 2001 Rovaniemi
 2002 Vaasa
 2003 Jokioinen
 2004 Seinäjoki
 2005 Kitee
 2006 Kokkola
 2007 Vantaa, Tikkurila
 2008 Kuhmo
 2009 Tampere

Aluksi pidettiin vaatimuksena, että maaseutututkijatapaaminen järjestettiin maaseudulla ja tapaamisia leimasi jopa tietynlainen asketismi: nukuttiin makuupusseissa ja siskonpedeillä. Järjestäjien tuli ehdottomasti tarjota osallistujille sauna järven rannalla.

Yhdistyksen perustamisen jälkeen osallistujamäärät kasvoivat ja ilmeinen vaurastuminen johti pian siihen, että tapahtumapaikoiksi alkoivat valikoitua yliopistokampukset keskellä kaupunkia ja majoittumispaikoiksi tulivat tavanomaiset kaupunkihotellit. Ei enää eksotiikkaa, ei maalaisromantiikkaa!

Lehti syntyi ennen yhdistystä

Maaseudun uusi aika -lehti oli perustettu Maaseutututkimuksen vuosikirjan nimellä Joensuun yliopiston Maaseutuinstituutissa jo vuonna 1993. Sen päätoimittaja oli Pertti Rannikko. Vuodesta 1994 lähtien Maaseudun uusi aika alkoi ilmestyä ”maaseutututkimuksen ja -politiikan aikakauslehtenä”. Siitä tuli maaseutututkijoiden yhteinen julkaisu- ja keskustelufoorumi. Samalla kun tänään vietämme Maaseudun uusi aika -yhdistyksen 10-vuotisjuhlia, voimme juhlia myös 15 vuotta täyttäneitä Maaseudun uusi aika -lehteä. Onnittelut Maaseudun uusi aika -lehdelle ja sen perustajapersonalle, Pertti Rannikolle!

Lehden päätoimittajat:

Pertti Rannikko	1993–1995
Hannu Katajamäki	1996–1997
Torsti Hyyryläinen	1998–2000
Petri Kahila	2001–2002
Tiina Silvasti	2003–2005
Maarit Sireni	2006–2008
Katriina Soini	2009–

Maaseudun uusi aika -lehti oli yksi syy perustaa yhdistys. Tarvittiin taho, joka pystyy hankkimaan lehden julkaisemisen edellyttämän rahoituksen ja huolehtimaan lehden painatukseen ja jakeluun liittyvistä käytännön asioista, mutta joka takasi lehden päätoimittajalle riippumattoman aseman (ks. Hyyryläinen, www.mua.fi/Historian_aarteita). Lehden olemassaolon on taannut Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän vuosittainen rahoitus.

Yhdistyksellä on historiansa aikana ollut kolme puheenjohtajaa ja kaksi sihteeriä: ensimmäisenä puheenjohtajana toimi Pirjo Siiskonen vuosina 1999–2003, seuraavaksi Torsti Hyyryläinen 2003–2008 ja vuodesta 2008 lähtien puheenjohtajana on toiminut Tuija Mononen. Hän toimi tätä ennen yhdistyksen sihteerinä sen perustamisesta lähtien vuoteen 2007, josta lähtien sihteerinä on toiminut Marja-Kerttu Kurkela. Varsinaisia pitkän matkan juoksijoita ovat olleet Liisa Häme, joka on ollut yhdistyksen

hallituksessa sen perustamisesta saakka ja Tuija Mononen.

Ensimmäisen hallituksen kokoonpano:

Pirjo Siiskonen, pj.
Hannu Katajamäki, vpj. (Leo Granberg)
Tuija Mononen (siht.) (Mikko Kumpulainen)
Liisa Häme (Sari Niemi)
Petri Kahila (Kimmo Kainulainen)
Pentti Malinen (Kalle Nieminen)
Matti Lehtonen (Irma Tolonen)

En osallistunut yhdistyksen perustavaan kokoukseen Merkitjärvellä. Tiesin päätöksestä ja siitä, että Torsti Hyryyläinen johti sääntöjä ja yleiskokousta valmistelevalle toimikuntaa. Yllätykseni oli suuri, kun Hannu Katajamäki kokouspäivän aamuna ilmestyi työhuoneeni ovelle ja ilmoitti: ”Nyt on, Pirjo, sellainen tilanne, että sinun on lupauduttava yhdistyksen puheenjohtajaksi. Me olemme Torstin kanssa näin päättäneet.” Näin minä sain kunnian toimia yhdistyksemme ensimmäisenä puheenjohtajana.

Parhaillaan yhdistyksen englanninkielistä nimeä koskeva sääntömuutosehdotus odottaa rekisteriviranomaisten hyväksyntää. Vuonna 2007 toteutetussa sääntömuutoksessa päätettiin siirtyä kahden jäsenkokouksen käytäntöön: kevätkokouksessa hyväksytään yhdistyksen edellisen vuoden toimintakertomus ja tilit ja syyskokouksessa päätetään tulevan vuoden toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta ja valitaan hallituksen jäsenet. Sääntömuutos piti sisällään myös sen, että puheenjohtaja valitaan nyt kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Yhdistyksessä on tällä hetkellä 260 jäsentä.

Aikaansaannoksia

Kymmenen vuoden toiminnan jälkeen voidaan kysyä, mitä ovat olleet yhdistyksen merkittävimmät aikaansaannokset. Onko tutkijoiden ja kehittäjien yhteisen yhdistyksen perustaminen ollut tarkoituksenmukaista ja tuottanut joitakin mainittavia tuloksia? Vastaus on ehdottomasti kyllä.

Ensinnä, merkittävää suomalaisen maaseutu-tutkimuksen ja maaseutututkijoiden identifioitu-

misessa on, että eri koulukuntien edustajat pystyivät löytämään yhden yhteisen nimittäjän, yhteisen yhteisön ja yhteisen kansallisen julkaisufoorumin. Entisistä kylätutkijoista, maatalousosioologeista, maaseutusosioologeista ja maaseutua tutkivista maantieteilijöistä tuli maaseutututkijoita. Tapahtui kulttuurinen käänne. Alkoi uusi aikakausi.

Toisena aikaansaannoksena voi pitää tutkijoiden ja maaseudun kehittäjien yhteistyöryhmiä. Tutkijat oppivat tuntemaan muita alan tutkijoita ja kehittäjät muita maaseudun kehittäjiä. Mutta maaseudun kehittymisen näkökulmasta erityisen ansiokkaana voinee pitää sitä, että MUA on aina ollut sekä tutkijoiden että kehittäjien yhteinen foorumi ja yhteisö.

Kolmantena merkittävänä aikaansaannoksena on pidettävä MUA -lehteä, joka - kuten jo todettu - syntyi ennen isäntänsä eli yhdistystä ja antoipa vielä nimensäkin tälle myöhemmin syntyneelle. Se toimii julkaisufoorumina kaikille yhdistyksen jäsenille, olipa sitten tutkija, kehittäjä tai virkamies tai maaseutukysymyksiin kantaa ottava kansalainen.

Muut merkittävät MUA -yhteisön voitot ovat olleet maaseutu- ja tiedepoliittisia: Rural Studies - monitieteiset maaseutuopinnot, maaseutututkimuksen professorit ja vaikuttaminen maaseutupolitiikan yhteistyöryhmässä ja teemaryhmissä. MUA -yhteisön osittaiseksi ansioksi voidaan lukea myös oven avaaminen kansainväliseen tiedeyhteisöön.

Lopuksi

Maaseudun uusi aika -yhdistyksen perustaminen vuonna 1999 on ollut monien vuosikymmenten kehityksen, evoluution tulos, kuten edellä olen todistanut. Se syntyi silloin, kun sen perustamiselle oli riittävästi edellytyksiä ja tarvetta. Se on palvelut suomalaisia maaseudun tutkijoita ja kehittäjiä kotipesänä, omana yhteisönä ja julkaisufoorumina. Se on osallistunut suomalaisen maaseutupolitiikan tekoon ja yhteiskunnalliseen keskusteluun. Mutta kymmenvuotiaana se on vasta elämänsä alussa! Siksi toivotan päivänsankarille pitkää ikää ja paljon kiinnostavia haasteita sen tulevina vuosina!

LÄHTEET:

- Hyyryläinen, Torsti 1999: Maaseutututkimuksen järjestämisen 1990-luvun merkkipaaluja. Maaseudun uusi aika 3/1999, 51–55.
- Maaseudun uusi aika. Maaseutututkimuksen vuosikirja 1993. Toimittanut Pertti Rannikko. Joensuun yliopisto, Maaseutuinstituutti, Joensuu.
- Siiskonen, Pirjo 2009: Suomalaisen maaseutututkimuksen kehittymisen juonteita. Teoksessa Nikula, Jouko (toim.): Maaseutuaiheita. Rural Motifs. Essays in Honour of Professor Leo Granberg. Aleksanteri Series, Gummerrus, Helsinki 5/2009, 76-94.
- Siiskonen, Pirjo 2008: Ruralia-instituutti – 20 vuotta yliopistollista maaseudun kehittämistä. Teoksessa Kurki, Sami, Kaipainen, Riitta (toim.) Tieteestä tekoja. Yliopiston yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen tulkintoja maaseutukontekstissa. Ruralia-instituutti, julkaisu 14.
- Tauriainen, Juhani 1995: Muistikuvia 1960-luvun maaseutututkimuksesta ja maaseudun muutoksesta. Luento Rural Studies –opiskelijoille 8.9.1995.
- Uusitalo, Eero 2009: Maaseutu – väliinpuotoajasta vastuunkantajaksi. Maaseutupolitiikan itsenäistyminen alue- ja maatalouspolitiikan puristuksessa. Ruralia-instituutti, julkaisu 17. Yliopistopaino, Helsinki.